

Mgr. Nicol Janočková, PhD.

samostatná vedecká pracovníčka (II.a)

oddelenie súčasnej lexikológie a lexikografie JÚLŠ SAV, v. v. i.
miestnosť č. 22

Kontakt:

Jazykovedný ústav Ľudovíta Štúra SAV, v. v. i.
Panská 26
811 01 Bratislava 1

E-mail:

nicol.janockova@juls.savba.sk

Vzdelanie a akademický rast:

- 2016: vedecký kvalifikačný stupeň II.a – samostatná vedecká pracovníčka, Slovenská akadémia vied, Komisia SAV pre posudzovanie vedeckej kvalifikácie zamestnancov
- 2001 – 2004: doktorandské štúdium v odbore 73-03-9 slovenský jazyk, Filozofická fakulta, Univerzita Komenského v Bratislave, školiace pracovisko Jazykovedný ústav Ľ. Štúra SAV, dizertačná práca: *Slovotvorba slovenských slovies (štruktúrny, významový a komunikačný aspekt prefixálneho odvodzovania)* (školiiteľka PhDr. K. Buzássyová, CSc.)
- 1996 – 2001: vysokoškolské štúdium, Filozofická fakulta, Prešovská univerzita v Prešove, odbor slovenský jazyk a literatúra, diplomová práca: *Slovotvorné a sémantické súvislosti slovesného vidu v slovenčine* (školiiteľ prof. PhDr. J. Furdík, CSc.)

Priebeh zamestnaní:

- 10/2006 – 08/2009 Pedagogická fakulta, Trnavská univerzita v Trnave – odborná asistentka
- 09/2001 doteraz: Jazykovedný ústav Ľudovíta Štúra SAV, v. v. i., Bratislava – interná doktorandka (2001 – 2004), vedecká pracovníčka (2005 – 2015), samostatná vedecká pracovníčka (od r. 2016)

Vedeckovýskumné zameranie:

- výkladová lexikografia, lexikológia, derivatológia, morfológia

Členstvo v komisiách a redakčných radách:

- členka *Slovenskej jazykovednej spoločnosti pri JÚLŠ SAV, v. v. i.* (od r. 2001; od r. 2019 členka výkonného výboru spoločnosti)
- členka *Vedeckej rady JÚLŠ SAV* (2005 – 2011; 2006 – 2011 tajomníčka vedeckej rady)
- členka redakčnej rady časopisu *Kultúra slova* (2008 – 2018)
- členka *Komisie pre slovanskú slovotvorbu pri Medzinárodnom komitáte slavistov* (od r. 2009)
- členka redakčnej rady *Jazykovedného časopisu* (od r. 2016)
- výkonná spoluredaktorka časopisu *Slovenská reč* (2017)
- členka *Atestačnej komisie JÚLŠ SAV, v. v. i.* (od r. 2021)
- členka *Kodifikačnej a pravopisnej komisie JÚLŠ SAV, v. v. i.* (od r. 2021)

Účasť v grantoch:

- VEGA č. 2/6119/26 *Explanačno-deskriptívna morfológia súčasnej slovenčiny* (2006 – 2008; zodpovedný riešiteľ prof. PhDr. J. Dolník, DrSc.), spoluriešiteľka

V projekte išlo o opis kategoriálnych foriem súčasnej slovenskej morfológie a ich vysvetlenie na základe teórie prirodzenosti a opis a explanáciu funkčno-sémantických polí v slovenskom tvarosloví. Konkrétne sa spracovala problematika opozičného homomorfizmu v morfológickom systéme z pohľadu všeobecnej jazykovedy a konkretizácie problematiky na slovenský jazyk, synchronna dynamika morfológie, morfológia vlastných mien, diferenciátory predikátu, kategória času, modálne relátory v slovenčine, fixátory dependencie, operátory na rozširovanie a rozvíjanie výpovede, deiktické identifikátory a intenzifikácia.

Výstup projektu:

kolektívna monografia *Morfologické aspekty súčasnej slovenčiny* (Ed. J. Dolník, 2010):

https://www.juls.savba.sk/pub_morfologicke_aspekty.html

- VEGA č. 2/1057/23 *Slovník súčasného slovenského jazyka – 1. etapa (Koncipovanie a redigovanie slovníkových hesiel a s tým spojený lexikologicko-lexikografický výskum)* (2001 – 2003; zodpovedná riešiteľka PhDr. K. Buzássyová, CSc.), spoluriešiteľka – doktorandka
- Ústavný projekt *Slovník súčasného slovenského jazyka – 1. etapa (Koncipovanie a redigovanie slovníkových hesiel a s tým spojený lexikologicko-lexikografický výskum)* (2004; zodpovedná riešiteľka PhDr. K. Buzássyová, CSc.), spoluriešiteľka – doktorandka
- VEGA č. 2/5038/25 *Slovník súčasného slovenského jazyka – 2. etapa (Koncipovanie a redigovanie slovníkových hesiel a s tým spojený lexikologicko-lexikografický výskum)* (2005 – 2007; zodpovedná riešiteľka PhDr. A. Jarošová, CSc.), spoluriešiteľka
- *Štátny program vedy a výskumu Slovník súčasného slovenského jazyka* (2005 – 2012, 2013; zodpovedná riešiteľka PhDr. A. Jarošová, CSc.), spoluriešiteľka
- VEGA č. 2/0007/08 *Slovník súčasného slovenského jazyka – 3. etapa (Koncipovanie a redigovanie slovníkových hesiel a s tým spojený lexikologicko-lexikografický výskum)* (2008 – 2010; zodpovedná riešiteľka PhDr. A. Jarošová, CSc.), spoluriešiteľka
- VEGA č. 2/0018/11 *Slovník súčasného slovenského jazyka – 4. etapa (Koncipovanie a redigovanie slovníkových hesiel a s tým spojený lexikologicko-lexikografický výskum)* (2011 – 2013; zodpovedná riešiteľka PhDr. A. Jarošová, CSc.), spoluriešiteľka
- VEGA č. 2/0015/14 *Slovník súčasného slovenského jazyka – 5. etapa (Koncipovanie a redigovanie slovníkových hesiel a s tým spojený lexikologicko-lexikografický výskum)* (2014 – 2016; zodpovedná riešiteľka Mgr. N. Janočková, PhD.)
- VEGA č. 2/0017/17 *Slovník súčasného slovenského jazyka – 6. etapa (Koncipovanie a redigovanie slovníkových hesiel a s tým spojený lexikologicko-lexikografický výskum)* (2017 – 2020; zodpovedná riešiteľka Mgr. N. Janočková, PhD.)

- VEGA č. 2/0016/21 *Slovník súčasného slovenského jazyka – 7. etapa (Koncipovanie a redigovanie slovníkových hesiel a s tým spojený lexikologicko-lexikografický výskum)* (2021 – 2024; zodpovedná riešiteľka Mgr. N. Janočková, PhD.)

Vedeckým cieľom projektov 1. – 7. etapy je tvorba viacväzkového slovníka, ktorý je svojím typom výkladovým slovníkom (poskytujúcim výklady slov na základe najnovších teoretických poznatkov z oblasti lexikálnej sémantiky), dokladovým slovníkom (dokumentujúcim status slova ako súčasti autentických prehovorov a textov) a deskriptívno-preskriptívnym slovníkom (reflektujúcim výsledky skúmania širokej materiálnej základne a poskytujúcim kvalifikovaný názor na lexikálne jednotky z hľadiska výstavby kultivovaného prejavu). Heslá obsahujú detailnú gramatickú charakteristiku, štýlové a normatívne hodnotenie, výklad významu, synonymá, antonymá a idiomatické spojenia.

Od 07/2014 je súčasťou riešenia projektu aj príprava elektronického *Ortograficko-gramatického slovníka slovenčiny. A – Ž*, ktorý je používateľskou verziou *Slovníka súčasného slovenského jazyka (SSSJ)*. Dielo obsahuje približne 155 000 hesiel so slovnodruhovou a gramatickou informáciou vypracovanou v súlade s koncepciou SSSJ.

Lexikologicko-lexikografický výskum teoreticky reflektuje autorsko-redaktorskú prácu na oboch slovníkoch a použité koncepčné riešenia, ktoré predstavuje v podobe radu vedeckých štúdií, príp. vedeckých monografií.

Lexikografické výstupy projektov (ďalšie výstupy porov. projektovú stránku oddelenia):

1. zv. *Slovník súčasného slovenského jazyka. A – G* (2006)
2. zv. *Slovník súčasného slovenského jazyka. H – L* (2011)
3. zv. *Slovník súčasného slovenského jazyka. M – N* (2015)
4. zv. *Slovník súčasného slovenského jazyka. O – Pn* (2021)

Ortograficko-gramatický slovník slovenčiny. A – Ž (2016)

Dostupné na:

<https://lex.juls.savba.sk/>

- Medzinárodný bilaterálny projekt nadväzujúci na medziakademické dohody *Princípy a metódy tvorby výkladového slovníka* (2006 – 2008, 2009 – 2011; vedúca projektu za Ústav pro jazyk český AV ČR: A. Rangelova, CSc.; za JÚLŠ SAV: PhDr. A. Jarošová, CSc.), spoluriešiteľka

Cieľom spolupráce bola analýza vybraných, dovedy nie veľmi uspokojivo vyriešených miest koncepcií dvoch projektov: *Vytvorenie databázy lexikálnej zásoby českého jazyka začiatku 21. storočia* z lexikologicko-lexikografického oddelenia Ústavu pro jazyk český AV ČR a *Slovník súčasného slovenského jazyka* z oddelenia súčasnej lexikológie a lexikografie JÚLŠ SAV na pracovných seminároch (Bratislava 22. 11. 2006, Praha 4. 6. – 6. 6. 2007, Bratislava 29. 5. 2008, Praha 26. 11. – 27. 11. 2009, Praha 21. 9. – 23. 9. 2010).

Výstupy spolupráce:

Lexikografie v kontextu informační společnosti (Praha, 2008):

<https://ujc.avcr.cz/sd/publikace/knizni/lexikologie-odd-publikace/lexikologie-dalsi-publikace/obsah/lexikografie-obsah.html>

Česká a slovenská výkladová lexikografia na začiatku 21. storočia (Brno, 2011):

https://www.juls.savba.sk/pub_ceska_a_slovenska_lexikografia.html

- Medzinárodný bilaterálny projekt nadväzujúci na medziakademické dohody *Optimalizácia gramatických údajov v slovníkoch/databázach výkladového typu* (2012 – 2014; vedúca projektu za Ústav pro jazyk český AV ČR: Mgr. Z. Opavská; za JÚLŠ SAV: Mgr. B. Chocholová, PhD.), spoluriešiteľka

Analýza gramatickej charakteristiky slov v relevantných českých a slovenských lexikografických dielach vrátane rozpracovaného *Slovníka súčasného slovenského jazyka* a českej databázy *PRALEX*. Cieľom projektu bolo skúmať možnosti rozšírenia gramatickej informácie o problémové tvary vo vybraných skupinách substantív (napr. v prevzatých slovách so zreteľom na výsledok adaptačných procesov) a posúdiť možnosti prehodnotenia a sprasnenia údajov v oblasti doteraz uvádzaných morfológických variantov. V okruhu slovíes sa riešitelia zamerali na sprasnenie uvádzania obojvidových slovíes, zvratných slovíes, slovesných podstatných mien, trpných a činných prídavných a vidových dvojíc. V oblasti nadstavbových slovných druhov išlo o typizáciu spracovania niektorých kategórií zámen. Pri optimalizácii gramatickej charakteristiky sa riešitelia opierali o frekvencie výskytu skúmaných tvarov v textoch a o pôsobenie (synergické alebo protichodné) relevantných jazykových faktorov – sémantického, gramatického, derivačného, ortoepického a ďalších. Výstupy spolupráce:

JAROŠOVÁ, A.: Vidová opozícia a vidová korelácia v slovenčine. In: *Jazykovedný časopis*, 2013, roč. 64, č. 1, s. 5 – 47. ISSN 0021-5597. Dostupné na: https://www.juls.savba.sk/ediela/jc/2013/1/JC_2013_1.pdf

JAROŠOVÁ, A.: Problém rozsahu vidovej korelácie: zisťovanie možností za hranicami imperfektivizácie a mutácie. In: *Slovo a slovesnosť*, 2013, roč. 74, č. 4, s. 243 – 268. ISSN 0037-7031. Dostupné na: <http://sas.ujc.cas.cz/archiv.php?lang=en&art=4214>

JAROŠOVÁ, A. – SOKOLOVÁ, M.: Existencia a funkcia vidových trojíc v slovenčine. In: *Slovenská reč*, 2013, roč. 78, č. 3 – 4, s. 131 – 151. ISSN 0037-6981. Dostupné na: <https://www.juls.savba.sk/ediela/sr/2013/3-4/SR2013-3-4.pdf>

JANOČKOVÁ, N.: Poznámky k makrokompozícii výkladového slovníka. In: *Registre jazyka a jazykovedy (I)*. Na počesť Daniely Slančovej. Eds. J. Kesselová – M. Imrichová – M. Ološtiak. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove 2014, s. 199 – 206. ISBN 978-80-555-1111-5 (printová verzia). 978-80-555-1161-0 (elektronická verzia). Dostupné na: <http://www.pulib.sk/web/kniznica/elpub/dokument/Kesselova3>

JANOČKOVÁ, N.: *Sloveso a zmysly – slovtvorba a vidotvorba*. Bratislava: Veda, vydavateľstvo SAV 2014. 248 s. ISBN 978-80-224-1383-1. https://www.juls.savba.sk/pub_sloveso_a_zmysly.html

Publikačná činnosť:

https://www.sav.sk/?lang=sk&doc=user-org-user&user_no=3533&action=publications
<https://www.library.sk/arl-sav/sk/vysledky/?pg=1&iset=1&pg=2>